

JANTEMIR ISHAN "JOLBARIS ATA" QOYIMSHLIĞI HAQQINDA.**Ayapbergenova Diana**

Àjiniyaz atındağı NMPI, Qaraqlapaq tili hám àdebiyatı
tàlim bađdari 4- kurs talabası.

M Qurbanov

ilimiy basshi. filologiya ilimleriniñ kandidati.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11908787>

Anotatsiya. Bul maqlada Jantemir ishan "jolbaris ata" qoyimshliğı hám onıñ tariyxı haqqında sız etilgen.

Gilt sız: Jantemir ishan, awıl, Moynaq, rayon, maqbara.

ABOUT JANTEMIR ISHAN "JOLBARIS ATA" MONUMENT

Abstract. This article is about the association of Zhantemir Ishan "Jolbaris ata" and its history.

Key words: Zantemir work, village, Moynaq, district, tomb.

О ДЖАНТЕМИРЕ ИШАНЕ ПАМЯТНИК «ЖОЛБАРИС АТА».

Аннотация. Данная статья посвящена объединению Жантемира Ишана «Жолбарис ата» и его истории.

Ключевые слова: Зантемирское произведение, село, Мойнак, район, могила.

Musilmanlar Qaziyati Qoñrat hám moynaq rayonlariniñ ortasında jaylasqan qoyimshiliqlardan biri Jantemir Ishan "Jolbaris ata" bolip esaplanadı .

Qoñrat rayoninan moynaq rayonına kiyatirgan joldiñ oñ tàrepinde 200 - 300 metir aralđında maqbarası al sol joldin shep tàrepinde bolsa temir menen qorshalgan qayir saqawat qutısı qoyılđan tàrepinde bolsa Jantemir ishan laqabı "Jolbaris ata" dep xalıq arasında aytilip kelgen Jantemir ishandı „Jolbaris ata "dep atalıwiniñ sebebi ertede asharslıq suwsızlıq xalıqtın kun korisi tomenlep jawgershiliktin bir waqtlarında ayaq astinan Turkmen baspashıları eldi basıp aliw maqsetinde kun batar waqıt tuniñ bir wağında yagniy sol awildin adamları kuni boyı mallarına qarap sharshap shin uyqığan ketken bir waqıtları eken.

Maqsım atanıñ awilındağı mallardı shawıp ketedi tan atıp kún shıqan waqıtlarında tan atıp awıl adamları birewler sharwaları menen birewleri tan namazların oqıp atirgan bir waqıt eken awıl adamlar awıldı baslarına koterip zar jilasıp shawqım basıp jilap eñresip jurgen eken tuskinlike tusıp qalđan awıl adamları Jantemir ataga aytiwga da batına almaptı sebebi tan namazın oqıp otirgan atanı namazın buziwdi qalemepti sol waqıt Jantemir ata namazın oqıp dariw awıl

adamlarina juwip kelip balalarim bul ne shawqim ne boldi dep jetip kelipti awil adamlari bolgan waqiyani aytip beripdi.

Jilap eñresip jatar waqitta qayta qayta qarap jatiq ata qoraniñ awizlariñ jaqslap bektip kiyin jatiq tek gana 1.2 janliq gana qalipti olar ket jer tolede edi tek olardi kormiy qalghan ata endi ne boladi tek gana sol janliqlarmiz aq qaldigo bular menen qalay kun koremiz depti ata dep qudayliq sozlerin ataga aytip jilamsirap aytipti sonda Jantemir ata awil adamlarin basiw ushin mina sozdi aytipti.

"Balalarim hawliqpanlar shawqimlaspañ asiqqan shaytaniñ isi " hazir uyge bir qonaq kiyatir malariñizda sol qonaqlar benen birge keldi dep aytip tusindiripti ozine jaqsin bolgan suwpilarin ham qasinda jurgen jardemshilerin shaqirtip alip olarga qoy soydirip qazanga atlandiriwdi buyiripti qonaqqa ne kerek bolsa barin isletiwdi buyiripti sonda oziniñ qarawindağı suwpilari ham jardemshileri ata sizden bir narse sorasaq bolama depti sonda ata sorañ balalarim sizler qurdan qur menen heshnarse soramaysizgoy depti sonda suwpilarinin bir baslapti olar qay jerden kiyaturgan qonaq ata bizler qonaq kutetuğunday jağdayda emesizgo ata depti sonda ata olardin sozlerin tinlap bolip biraz shidan balalarim hazir keldi hesh qaweterge tusipen hazir kelgendi bilip alasiz depti sonda olardi yaqshi dep tinlap aytqanlarin barin sozsiz orinlapti ham olar jumislarin islewge kirsip ketipti waqit otip qarasa kun batar jaqtan bir shan koterip malardin jilgilardin dawsin shawqimnin estip mallarin koredi.Sonda Jantemir ataga awil adamlarinin bir juwirip kelip ata mal qoylarimiz kiyatir dep kozi quwanish jaslarga toli boladi

Àne ayttimgo sizlerge hawliqpan qaweterlenben tuskinlikke tuspem dep anekiy kiyatir malariñiz depti awildin ishinde turkem baspashilarin ishinde rn irisi gewdelsiz xalqi boysinatugini atan tusipti awil adamlarinan al aqsaqaliñiz bar bolsa men aldina aparsaniz bir eki awiz sozimdi aytamanda shigaman depti sonda suwplarinin bir atanin ozinen sorayin kiy aparaman ata rasi bolsa depti atanin aldina barip ata qonaqlardiñ bir siz benen soylesiwge kelipti depti miyli kelsin depti sonda jañagi iri gewdeli adan juwirip kelip ata bir qasiq qanimizdan keshin ata bizlerdi keshirin bir bilmeslik boldi dep qudaydin zarin etip ataga jilap enrep bizlerda bul ashliq suwsizliq degen bale qursin ashliqtan basqa kun korsimiz joq bolganliqtan mallariñizdi shawip edik ata dep otinshi etipti maldi alip endi jol jurip ketip baratir edik tan atar aldi bir waqitta bir jolbaris qorshap bizdi jurgizbedi ari beri qashiwga urindi biraq bolmadi sonnan qorip sizdiñ aldiñizga keldik deydi.

Ata bizlerge patiyañizdi beriñ bizler jolimizdi dawam etirip kete berik minip kelgen atimizdi da taslap ketemiz ata depti soganda qayilmiz ata dep aytipti sonda Jantemir ishan ata bilay depti

Balalarim barliq jerde usi kun koris qiyin asharsliq adamlari nabit etip atir men sizlerdin minip kelgen atlariñizdi alip qalatugunday namartke uqsaymanba bul atlariñiz ozleriñizge buyirsin

uzaq jerdən kelgen bolsañız ozleriniz minip ketgoyin depti esiñızde bolsin endigi ret xalıqtı bunday etip qiynamañbizlerde sizlerdiy adambiz dep jay gap benen tusindiripti biraq bir shartim bar depti labay ata ne deseñızde buljıtpay orinlaymız depti sonsha jerdən miyman bolip kelipsiz endi uyge kirip awqat jep ketbeseñız bolmaydi balalarga bir qoydi soydirip awqati atlandirip qoyipan depti yaqshi ata dep ishkerlep Jantemir atanin bir qoyin dep quwanisip uyelerine qaytıpti sonda turkmen xalıq qaraqalpaq xalıqın miyman dos adamgershliki ekenine tañ beripti qaysi xalıq buytip siylaydi sonsha jamanlıq etsekte bizdi siylap qoy soyip beridigoy dep jolarin dawam etirip ketipti Ane usi waqiyadan kiyin Jantemir ishandı sol jerdin xalıq qonsi xalıqlari „Jolbaris " ! ata dep aytlip ketipti .

Jantemir ishan „Jolbaris ata" qoyimshligi moynaq rayoniniñ Dosliq awili menen shağirli awiliniñ ortasindagi jolda maqbarasi jaylasqan . Jolbaris ata yağniy Jantemir ishandı ziyaratlaw ushin qoñsi aymaq rayonlardan kelip ziyaratlap ketedi hám jol jurip baratırğan adamlarda Jantemir atağa otken ata- babamardin jolina duwa oqip qayir saxawat qutisina kewlinen shiqqan pullarin salıp ketedi sayir saqawat qutisina salınğan pullardi Jantemir ishan „Jolbaris ata " maqparasina jumsaladi.

Bul rawayatti 2 kurs waqtimda ameliyatta toplagan mağlumatlarimana bir edi buni maqala etip jaralawimda jaqinana jardem bergen ozimnin atam Tawmuratov Ayapbergen bul mağlumat xalıq awzinana jazıp alindi ayebiyatlarda keltirip otilmegen hazirde tek gana satsiyalıq tarmaqlarda korip otsek boladi satsiyalıq tarmaqlarda tek gana qaysi rayonda jaylasqati qay jerde ekeni korsetilgen bunday rawayat etlip aytilmağan.

Jantemir ishan yağniy „jolbaris ata" laqabi menen tanılğan ishannin tuwilğan qaytis bolğan jillari bizge shekem namalim.

Imformator

F.I.SH :Tawmuratov Ayapbergen

Tuwılğan jili : 1950 jil 19- avgust

Ruwi : Aq balgali

Kasibi: Traktorshi hazirde napaqada

Hazirgi jasaw orni: Moynaq rayoniniñ Qara- jar awili.

JANTEMIR ISHAN “JOLBARIS ATA” QOYIMSHLIĞI FOTO SUWRETI

REFERENCES

1. Матжанов А. Ж. Транспортные проблемы Каракалпакстана в 1920-1930 годы //Бюллетень науки и практики. – 2021. – Т. 7. – №. 6. – С. 509-517.
2. Aman M. Traditional Transport among the Peoples of the Aral Region (1800-1873) //Res Militaris. – 2023. – Т. 13. – №. 1. – С. 2985-2988.
3. Matjanov A. SCIENTIFIC RESEARCH OF THE LIFESTYLE OF THE PEOPLE EVACUATED IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 771-775.
4. Lolaxon B., Ayjamal B. PEDAGOGIK INSTITUTLARDA BILIM BERISH MAZNUNI VA BILIM OLISH MALAKASINI SHAKILLANTIRISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 20. – №. 4. – С. 142-143.
5. Lolaxon B., Ayjamal B. PEDAGOGIK INSTETUTLARDA BILIM BERISH MAZNUNI VA BILIM OLISH MALAKASINI SHAKILLANTIRISH. – 2023.
6. Бектурсынова Л. ФАСИЛИТАЦИЯ ВОСИТАСИДА ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ //ВЕСТНИК КАРАКАЛПАКСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ БЕРДАХА. – 2017. – Т. 35. – №. 4. – С. 50-53.
7. Bektursinova L. X., Ismailova G. ROLE AND SIGNIFICANCE OF THE FAMILY IN AGGRESSIVE SITUATIONS IN ADOLESCENTS //NRJ. – 2024. – Т. 1. – №. 3. – С. 949-952.